B.J.

Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem

BIULETYN KOWIEŃSKI

WILBI

WILEŃSKIE BIURO INFORMACYJNE (WILBI) ZAMKOWA 3—3

Nr. 530.

Wilno, dnia 10 października 1931 r.

Treść numeru:

I. ZAGADNIENIA POLITYKI ZAGRANICZNEJ.

"Lietuvos Żinios" o polonizacji Letgalji.

"Lietuvos Żinios" Nr.226 z dn.6.X.1931 r. Artykuł p.t. "Polonizatorska robota na Łotwie". Dosłownie:

Rycerski gest Piłsudskiego, polegający na oddaniu w 1919 r. Dyneburga Łotwie wpłynął w dużym stopniu na sympatje łotewskie pod adresem Polski. Bądź co bądź gest taki wydawał się niewątpliwym przejawem przyjaźni.

Jednakże słusznie się mówi, że jeden Piłsudski to nie cała Polska. Wiadomo jest rzeczą, że imperjalistyczna Polska nie zawsze idzie ręka w rękę z Piłsudskim, mimo, że i temu ostatniemu nie brak imperjalizmu. Zresztą rycerskość Piłsudskiego nie jest wszechstronna, gdyż Wilna Litwie nie oddał, twierdząc, że "Wilno musi być moje".

Ma to swoje znaczenie i swój cel. Wilno jest przednią placówką w kierunku Letgalji. Niepodobna narażać jednocześnie wszystkich wrogów, to też Polska pięknym gestem zdobyła sympatje łotewskie.

Jednakże czujność imperjalistów polskich podwójnie na tem zyskała. Oto po 13-tu latach widać już owoce, będące wynikiem wdzierania się polskości do Łotwy.

Niedawno sejm łotewski wyłonił nawet specjalną komisję dla badania polonizacji w Letgalji. Komisja skonstatowała, że poczynania polskie są na Łotwie nielojalne. Obecnie Polacy łotewscy zaskoczeni zostali in flagranti. Prowadzili oni na szeroką skalę akcję przekupywania wyborców na rzecz Polski. Za głos płacili do 6-ciu łatów.

Znana jest demokratyczność i lojalność łotewska, gwarantująca szerokie prawa mniejszościom narodowym. Znany też jest ustrój Łotwy, przy którym przestrzegana jest ściśle legalność. W ten sposób nie może być absolutnie żadnych wątpliwości co do kroków podjętych przez sądy łotewskie przeciwko akcji polskiej. O ile rozwiązano Związek Polaków Łotewskich i aresztowano niektórych jego członków, to widocznie uczyniono to na podstawie poważnych dowodów winy.

Członkowie organizacji polskiej zwalają całą winę na aresztowanych. Faktem jest jednak, że przekupywali wyborców nietylko aresztowani, nie za swoje pieniądze i nie dla swej korzyści osobistej. Środki jakie o tem doniosła prasa uzyskane były "od pewnego państwa sąsiedniego" to zn.od Polski. Rozdawanie pieniędzy odbywało się przy pomocy przedstawicielstw polskich i konsulatów niedarmo zatrudniających niezwykle wielką liczbę pracowników.

Fakt ten jest jeszcze jedną nauczką, że małym państwom należy szukać przyjaciół nie wśród mocarstw, które przygniatają je swą masą. Nie chodzi tu przytem o stosunki, które niezbędne są w zwykłych pokojowych warunkach, a tylko o stosunki przyjazne we właściwem tego słowa znaczeniu.

Wypadki łotewskie raz jeszcze wykazały, że państwa nadbałtyckie /Estonja,Łotwa i Litwa/ winne się jak najbardziej zbliżyć, gdyż los i i cele są wspólne.

"Lietuvos Aidas" o przyszłym zjeździe polityków w Waszyngtonie.

"Lietuvos Aidas" Nr.224 z dn.5.X.1931 r. Art.p.t.W przededniu amerykańskiego Chequers". Streszczenie:

Najdonioślejszym bodaj w swych skutkach zjazdem będzie zjazd w Waszyngtonie, przewidziany w bieżącym miesiącu. Chequers amerykański niewątpliwie budzi zarówno w Ameryce jak w Europie wielkie zainteresowanie. Należy go oceniać jako coś większego niż zwykła kolejna próba wydobycia się z obecnych bolączek, jakie świat cały gnębią.

II. ZAGADNIENIA GOSPODARCZE.

K r o n i k a .

D o k o ł a p o d w y ż s z e n i a s t o p y d y s k o n t o - w e j p r z e B a n k L i t e w s k i . ~~Jak podaje~~ Prasa kowieńska zamieszcza urzędowy komunikat w sprawie ~~pow~~ przyczyn podwyższenia stopy dyskontowej przez Bank Litewski:

W tych dniach Bank Litewski podniósł stopę dyskontową dla importu i wszelkich innych operacyj nieeksportowych z 7 do 8,5%. Krok ten jest wywołany przeważnie ogólną sytuacją światowego rynku pieniężnego oraz zmianami, jakie zaszły ostatnio w międzynarodowej sytuacji walut. W związku z kryzysem finansowo-kredytowym Niemiec jeszcze na wiosnę r.b.w niektórych instytucjach kredytowych w Kłajpedzie i Kownie zauważono z jednej strony wycofywanie wkładów, zaś z drugiej - zapotrzebowanie kredytów, z których znaczna część szła na import towarów, nie będących przedmiotami pierwszej potrzeby. Przed paru tygodniami nagle spadł kurs funta ster.oraz walut i in państw /Szwecji, Norwegji, Danji, częściowo Włoch, Finlandji i in./, co na litewski rynek pieniężno-kredytowy podziałało tem bardziej, że wytworzyła się sztuczna tendencja eksportu z tych krajów oraz dążenie do gromadzenia zapasów tamtejszych towarów. Pozatem kupcy i przemysłowcy, posiadający kredyt zagranicą, lub inne zobowiązania pieniężne w krajach,gdzie się zaznaczył spadek waluty, jęli szukać kredytu w tym celu, by jeszcze przed upływem terminu wypłat móc uregulować rachunki pieniężne o mniejszej wartości. Takie postępowanie kupców jest z punktu widzenia ich interesów zrozumiałe i usprawiedliwione, atoli w związku z tem znacznie się powiększyło zapotrzebowanie kredytów w instytucjach kredytowych i w Banku Litewskim. Pozatem wszystkie te kredyty idą w rezultacie na zakup walut zagranicznych. Z drugiej zaś strony, eksport litewski napotkał tem więcej przeszkód zagranicą, tak z powodu spadku walut w Anglji i w in.krajach, jak i z powodu pośrednich przeszkód celnych stawianych przez Niemcy, Włochy, Francję, Anglję i in. Z tych powodów Bank Litewski postanowił podnieść stopę dyskontową dla importu oraz wszelkich operacyj nieeksportowych z 7 do 8,5 proc. Dla operacji zaś eksportowych oraz produkcji eksportowej pozostawiono dotychczasową stopę wynoszącą 6%.

W y s t a w a h o d o w l i d r o b n y c h z w i e r z ą t, s a d o w n i c t w a i o g r o d o w n i c t w a . Jak podaje "Dzień Kowieński" /Nr.226/, w Kownie zamknięta została wystawa drobnych zwierząt, sadownictwa i ogrodownictwa. Wystawa ilustrowała rozwój drobnych gałęzi gospodarstwa krajowego na Litwie.

O d d z i a ł B a n k u L i t e w s k i e g o w J a n i s z - k a c h . Jak podaje "Dzień Kowieński" /Nr.226/, otwarto z dniem 9 października r.b. w Janiszkach oddział Banku Litewskiego.

S p r a w a n o w e j u s t a w y h i p o t e c z n e j . Jak podaje "Lietuvos Žinios" /Nr.226/, Izba Rolnicza w Kownie uchwaliła zwrócić się do rządu z prośbą o nową ustawę hipoteczną.

S p r a w a p r a k t y k i d y p l o m o w a n y c h a g r o - n o m ó w . Jak podają "Lietuvos Žinios" /Nr.226/, Izba Rolnicza uchwaliła, że dyplomowani agronomowie, którzy ukończyli akademję rolniczą w Datnowie nie są obowiązani do odbywania prkatyki rolniczej.

III. ZAGADNIENIA POLITYKI WEWNETRZNEJ I ŻYCIE SPOŁECZNE.

"R y t a s" o k o n f e r e n c j i k a t o l i c k i e j .

"Rytas" Nr.225 z dn.6.X.1931 r. Art.p.t."Zebranie się konferencji katolickiej". Streszczenie:

Katolicka akcja w czasach ostatnich jest konieczna i nie-

---

zbędna. Jedynie niezrozumienie istotnych zadań państwowych czy też zła wola mogły dopatrzeć się w niej niebezpieczeństwa dla ustroju państwowego. xxxxx W związku z tem z uznaniem powitać należy zebranie się konferencji katolickiej wKownie.

K r o n i k a .

S p r a w a r e f o r m y k a l e n d a r z a . Jak podaje "Rytas" /Nr.224/, z inicjatywy Ministerstwa Spraw Zagranicznych wyłoniony został komitet, który się zajmie reformą kalendarza za przykładem państw innych.

S p i ł o w a n i e d r z e w k a o d r o d z e n i a p r z e z n a c j o n a l i s t ó w n i e m i e c k i c h . Jak podaje "Rytas" /Nr.224/, nacjonaliści niemieccy ścięli, jak to wykazało śledztwo, drzewko zasadzone w swoim czasie w pobliżu Jodkranty ku uczczeniu odrodzenia Litwy.

D o k o ł a p r o c e s u o n a d u ż y c i a w M i n . K o m u n i k a c j i . Jak podaje "Dzień Kowieński" /Nr.226/, oskarżeni urzędnicy M-stwa Komunikacji w osobach inż.Mikszewicza, inż. Karasia, przedsiębiorcy Anilonisa oraz nadzorców Mackiewicza, Węcewicza i Jakszewicza sprzeniewierzyli łącznie 210 tys.litów. Jeden oskarżony Jakszewicz zbiegł przed rozprawą zagranicę.Obecnie odbywa się przesłuchiwanie świadków.

P o w r ó t p r o f . P a k s z t a s a . Jak podaje "Rytas" /Nr.224/, powrócił z międzynarodowego kongresu geografów prof.Paksztas, któremu udało się na kongresie tym nawiązać kontakt z najwybitniejszymi geografami i geopolitykami.

Z e b r a n i e P a w a s a r i n i n k ó w k a r m e l i c k i c h. Jak podaje "Rytas" /Nr.224/, odbyło się w Kownie w dn.4 października pierwsze walne zgromadzenie stowarzyszenia pawasarininków karmelickich. Jest to zrzeszenie akademickie stojące na gruncie klerykalnym.

O d z n a c z e n i e b. m i n i s t r a O b r o n y K r a j u . Jak podaje "Lietuvos Aidas" /Nr.224/, prezydent republiki Smetona udekorował b.ministra Komunikacji a następnie Obrony Kraju płk. J.Wariakojisa orderem Witolda II stopnia.

C h o r o b a b u r m i s t r z a m . K o w n a . Jak podaje "Lietuvos Aidas" /Nr.224/, choruje od kilkunastu dni burmistrz Kowna p.J.Wokietajtis.

IV-V. SPRAWY POLSKIE I INNYCH MNIEJSZOSCI NARODOWYCH.

K r o n i k a .

Z ż y c i a m n i e j s z o ś c i n i e m i e c k i e j n a L i t w i e . Jak podaje "Rytas" /Nr.224/, na miejsce dotychczasowego długoletniego leadera mniejszości niemieckiej na Litwie p. Kindera obrał /Deutscher Kulturverband/ p.von Berga.

VII. SPRAWY KŁAJPEDZKIE.

K r o n i k a .

J u b i l e u s z g i m n a z j u m k ł a j p e d z k i e g o . Jak podaje "Rytas" /Nr.224/, obchodziła w tych dniach w Kłajpedzie 75-lecie swego istnienia tamtejsza średnia szkoła żeńska. Jednocześnie obchodziła stulecie istnienia szkoła im.Augusty-Wiktorji.

B u d o w a s t a t k ó w d l a C h i l e w K ł a j p e d z i e . Jak podaje "Dzień Kowieński" /Nr.228/, w Kłajpedzie kończą budowę dwóch statków osobowych, zamówionych przez jedno z towarzystw chilijskich.

X. ZAGADNIENIA HISTORYCZNE.

Litewskie szkoły specjalne.

Ożywione tempo oraz niesłychany rozwój i postęp cechujący dobę powojenną uniemożliwia jednostce ogarnięcie umysłem i poznanie praktyczne całokształtu dorobku kulturalnego ludzkości

W związku z tem obserwuje się stanowczy zwrot ku specjalizacji, wynikiem którego są niezliczone szkoły specjalne, wychowujące fachowców dokładnie obznajmionych z obranym wynikiem pracy.

Litwa również dostosowała się do nakazu chwili, co się uwidocznia w zarządzeniach Lit.Min.Oświaty zmniejszających ilość szkół ogólno-kształcących, a na ich miejsce zakładających szkoły specjalne.

Ciekawe dane, dotyczące litewskich szkół specjalnych znajdujemy w artykule p.J.Barkauskasa zamieszczonym w dziele zbiorowem p.t. "Pierwsze dziesięciolecie Niepodległej Litwy".

Artykuł ten podajemy w tłumaczeniu dosłownem:

Dziedzina nauk specjalnych - pisze p.Barkauskas - jest w Litwie wielce urozmaicona. Poza szkolnictwem obejmuje ona cały szereg instytucyj kulturalnych, jak teatr, galerja Cziurlonisa, Muzeum Państwowe, Centralną Bibljotekę Państwową /wraz z oddziałami/, Biuro Meteorologiczne oraz Centr.Archiwum Państwowe.

Administracja uniwersytetu również zazębia się o tę dziedzinę.

Rezultaty pracy w tej dziedzinie nie wszędzie są jednakowe.

Założono uniwersytet, dwie szkoły muzyczne /jedną w Kownie i drugą w Kłajpedzie/, szkołę Sztuk Pięknych, galerję Cziurlonisa wraz z załążkiem Muzeum Państwowego; zorganizowano w dziesięciu miastach powiatowych czytelnie publiczne i wreszcie nawiązano kontakt ze stacjami meteorologicznemi wszystkich państw kulturalnych.

We wszystkich dziedzinach pracy państwowej spotykamy coraz więcej wykwalifikowanych-dyplomowanych pracowników, posiadających za sobą studja uniwersyteckie.

Szkoła Sztuk Pięknych wykształciła już dostateczną ilość nauczycieli rysunków dla szkół średnich i wyższych.

Kowieńska szkoła muzyczna dostarczyła nowych sił naszej operze, przyczyniając się do jej rozwoju.

Kłajpedzka szkoła muzyczna wychowuje ensemble orkiestry, który za parę lat umożliwi operze rozporządzanie własnemi siłami muzycznemi bez pomocy zagranicy.

Ostatniemi czasy zajęto się także nauczaniem w zakresie prac zawodowych.

W ciągu pierwszych lat naszej niepodległej egzystencji położono specjalny nacisk na szkolnictwo ogólnokształcące, w wyniku czego utworzono dostateczną ilość ogólno-kształcących szkół wyższych i średnich oraz wprowadzono w całej Litwie przymus naukowy.

Każdego roku gimnazja wypuszczają w świat ok.tysiąca absolwentów. Jednak do dziś dnia odczuwa się znaczny brak fachowych pracowników w rzemiośle. Coprawda i w tej dziedzinie postawiono już pierwsze kroki.

Z inicjatywy Państwa oraz osób prywatnych założono kilka szkół rzemieślniczych, które będzie się rozwijało i doskonaliło.

Pod względem finansowym r.b. był bardzo trudny, co uniemożliwiło budowę niezbędnych gmachów szkolnych, jednak miejmy nadzieję, że wkrótce nauczymy się wykonywać pracę porządnie i solidnie.

/c.d.n./